

IOM POLSKA
2024

Maj 2024
IOM Polska - wydział ds.
danych i badań
IOM Polska - wydział ds.
Migracji i zarządzania granicami

**MIGRANCI A POLSKA POLICJA:
BADANIE PERCEPCJI, WYZWAŃ I
SPOSOBÓW WZMOCNIENIA RELACJI**

Opinie wyrażone w niniejszej publikacji są opiniami autorów i niekoniecznie odzwierciedlają poglądy Międzynarodowej Organizacji ds. Migracji (IOM). Użyte nazwy i prezentacja materiałów w całym raporcie nie oznaczają wyrażenia jakiegokolwiek opinii ze strony IOM na temat statusu prawnego jakiegokolwiek kraju, terytorium, miasta lub obszaru, lub jego władz, lub na temat jego granic.

IOM wyznaje zasadę, że humanitarna i uporządkowana migracja przynosi korzyści migrantom i społeczeństwu. Jako organizacja międzyrządowa, IOM współpracuje ze swoimi partnerami w społeczności międzynarodowej w celu: pomocy w sprostaniu wyzwaniom operacyjnym związanym z migracją; wspierania rozwoju społecznego i gospodarczego poprzez migrację; oraz stoi na straży godności ludzkiej i dobrobytu migrantów.

Niniejsza publikacja była możliwa dzięki wsparciu udzielonemu przez Biuro Ludności, Uchodźców i Migracji Departamentu Stanu USA (PRM), Federalne Ministerstwo Spraw Zagranicznych Republiki Federalnej Niemiec oraz Ministerstwo Spraw Zagranicznych Norwegii.

Wydawca

Międzynarodowa Organizacja ds. Migracji

Oddział Krajowy Polska

ul. Wiejska 12, Warszawa, Polska

Tel.: +48 22 538 91 03

WWW: www.dtm.iom.int/poland

Kontakt: iomdtmpoland@iom.int

Niniejszy raport został wydany bez formalnej

redakcji ze strony IOM. Zdjęcie na okładce: ©

IOM 2023

Odnośniki: Międzynarodowa Organizacja ds. Migracji (IOM), maj 2024 r. IOM Polska „Migranci a Policja Polska: Badanie percepcji, wyzwań i możliwości wzmocnienia relacji” IOM, Polska.

Data wydania: 25 maja 2024

© IOM 2024

Niektóre prawa zastrzeżone. Niniejsza praca jest udostępniana na licencji Creative Commons Attribution-NonCommercial-NoDerivs 3.0 IGO (CC

BY-NC-ND 3.0 IGO). * Więcej informacji można znaleźć w sekcji [Prawa autorskie i warunki użytkowania](#).

Niniejsza publikacja nie powinna być wykorzystywana, publikowana ani rozpowszechniana w celach mających na celu przede wszystkim osiągnięcie korzyści komercyjnych lub wynagrodzenia pieniężnego, z wyjątkiem celów edukacyjnych, np. w celu włączenia do podręczników. Uprawnienia: Wnioski o wykorzystanie komercyjne lub dalsze prawa i licencje należy przesyłać na adres publications@iom.int.

* <https://creativecommons.org/licenses/by-nc-nd/3.0/igo/legalcode>

IOM POLSKA 2024

MIGRANCI A POLICJA POLSKA: BADANIE PERCEPCJI, WYZWAŃ I SPOSOBÓW WZMOCNIENIA RELACJI

Maj 2024
IOM Polska - wydział ds.
danych i badań oraz migracji i
zarządzania granicami

SPIS TREŚCI

	Strona
1. Wstęp	5
Kontekst	5
Pytania badawcze	6
Definicje	6
2. Metodologia	7
Wywiady z kluczowymi informatorami	7
Ankiety z migrantami	7
3. Przegląd wyników	8
Kluczowe ustalenia	9
4. Postrzeganie organów porządku publicznego przez migrantów	9
Przegląd wyników	10
Doświadczenia migrantów z polskimi organami porządku publicznego	11
Postrzeganie polskich organów porządku publicznego przez migrantów	12
Obszary i metody poprawy	14
5. Perspektywy kluczowych informatorów	15
Wyniki wywiadów z kluczowymi informatorami	15
6. Postrzeganie migrantów przez policję	18
Przykładowy przegląd	19
Doświadczenia polskiej policji ze społecznościami migrantów	19
Postrzeganie społeczności migrantów przez polską policję	21
Obszary i metody poprawy	23
7. Zalecenia	25

I. WPROWADZENIE

KONTEKST

Po migracji spowodowanej wybuchem pełnoskalowej wojny w Ukrainie w lutym 2022 roku, największą grupę migrantów w Polsce stanowią obywatele Ukrainy, w tym zarówno uchodźcy wojenni, jak i ci, którzy wyemigrowali do Polski przed lutym 2022 roku. Szacuje się, że 1,5 miliona obywateli Ukrainy stanowi ponad trzy czwarte migrantów posiadających ważne zezwolenia na pobyt w Polsce. Polskie organy porządku publicznego odegrały kluczową rolę we wspieraniu obywateli Ukrainy po napływie uchodźców, a dynamika relacji między ukraińskimi migrantami a polskimi organami porządku publicznego była przedmiotem analizy poprzedniego raportu.

Według stanu na kwiecień 2024 roku, w Polsce mieszka 413 000 obcokrajowców spoza Ukrainy posiadających zezwolenia na pobyt, co oznacza znaczny wzrost z 392 000 w 2023 i 298 000 w 2022. Liczba Ukraińców przebywających w Polsce nie wzrosła porównywalnie w tym okresie. Największymi grupami narodowościowymi wśród obcokrajowców spoza Ukrainy są Białorusini (128 000), Gruzini (27 000), Hindusi (22 000) i Rosjanie (19 000).² Liczby te uwzględniają zarówno rezydentów czasowych, jak i stałych, a także obywateli Unii Europejskiej, którzy zarejestrowali swój pobyt w Polsce. Tylko w 2023 roku wydano ponad 130 000 pozytywnych decyzji w sprawie zezwoleń na pobyt czasowy dla migrantów spoza Ukrainy, przy czym największe grupy narodowościowe to Białorusini, Gruzini i Hindusi. Wraz ze wzrostem liczby migrantów, wzrosła również liczba migrantów podejrzanych o popełnienie przestępstwa (z 16 000 w 2022 do 17 000 w 2023, w tym obywatele Ukrainy).^{4,5} Można przypuszczać, że wzrosła liczba interakcji Polskiej Policji z migrantami, zarówno w roli podejrzanych, ofiar przestępstw, osób je zgłaszających, oraz w innym charakterze.

Ponieważ liczba migrantów spoza Ukrainy przebywających w Polsce stale rośnie, pojawiła się pilna potrzeba zbadania różnych aspektów procesów integracji, w tym interakcji z organami porządku publicznego i ich postrzegania. Z drugiej strony pojawiają się pytania dotyczące postaw i potencjalnych uprzedzeń z perspektywy polskich organów porządku publicznego. Niniejsze badanie ma na celu zapewnienie wglądu w interakcje, postrzeganie i potencjalne obszary poprawy w relacjach między migrantami spoza Ukrainy w Polsce a polskimi organami porządku publicznego, ze szczególnym uwzględnieniem Polskiej Policji. Raport zawiera główne ustalenia badawcze, a także zalecenia dotyczące zarówno zaangażowania polskich organów porządku publicznego w społeczności migrantów spoza Ukrainy, jak i projektowania przyszłych programów humanitarnych.

¹ Urząd do spraw Cudzoziemców. 2024. Raport na temat obywateli Ukrainy (wg stanu na dzień 30 kwietnia 2024 r.)

² Dane migracje.gov.pl. Data dostępu: 14 maja 2024

³ Dane uzyskane z Urzędu do spraw Cudzoziemców

⁴ Dane uzyskane z Wydziału Prasowo-Informacyjnego Biura Komunikacji Społecznej Komendy Głównej Policji

⁵ Jednak w przypadku niektórych kategorii przestępstw liczba ta spadła, np. art. 178a § 1 kodeksu karnego, tj. prowadzenie pojazdu pod wpływem alkoholu.

PYTANIA BADAWCZE

1	Jakie doświadczenia mieli migranci w Polsce z Policją Polską?
2	Jakie doświadczenia ma Policja Polska ze społecznościami migrantów?
3	Jak migranci postrzegają polskie organy porządku publicznego?
4	Jak Policja Polska postrzega społeczności migrantów?
5	Co obie grupy postrzegają jako największe problemy/obszary wymagające poprawy w interakcjach/relacjach między obiema grupami?

KLUCZOWE DEFINICJE

Migrant:

Międzynarodowa Organizacja ds. Migracji (ang. IOM) definiuje migranta jako osobę, która przemieszcza się lub przemieściła się przez granicę międzynarodową lub w obrębie państwa z dala od swojego zwykłego miejsca zamieszkania. Przemieszczenie to może nastąpić niezależnie od statusu prawnego danej osoby, niezależnie od tego, czy przemieszczenie jest dobrowolne czy mimowolne, jakie są jego przyczyny lub długość pobytu. Termin „migrant” jest zatem terminem zbiorczym, który obejmuje różne rodzaje ruchów i powody przemieszczania się, w tym czynniki ekonomiczne, społeczne, polityczne lub środowiskowe.

Na potrzeby niniejszego badania zakresem badania objęto wyłącznie migrantów niebędących narodowości ukraińskiej, ponieważ [poprzedni raport IOM Polska](#) na ten temat koncentrował się wyłącznie na obywatelach Ukrainy w Polsce.

Policja Polska:

Umundurowana i uzbrojona formacja przeznaczona do ochrony bezpieczeństwa ludzi i utrzymania porządku publicznego, podlega Ministrowi Spraw Wewnętrznych RP.¹

Straż Miejska:

Umundurowana jednostka powołana przez radę gminy do ochrony porządku publicznego na terenie gminy, podporządkowana władzom samorządowym.²

Kluczowy Informator:

Osoby na stanowiskach kierowniczych lub związanych ze społecznością w organizacjach pozarządowych (ang. NGO), społecznościach humanitarnych i dyplomatycznych, które mają częsty kontakt i doświadczenie we wspieraniu migrantów w Polsce.

2. METODOLOGIA

W badaniu zastosowano podejście oparte na metodach mieszanych. Aspekt ilościowy stanowiły badania ankietowe (49 ankiet z migrantami i 239 ankiet z funkcjonariuszami policji), a aspekt jakościowy wywiady z kluczowymi informatorami (5 wywiadów). Wszystkie ankiety zostały przeprowadzone anonimowo za pośrednictwem internetowego narzędzia ankietyjacego. Dane zostały zebrane między grudniem 2023 a kwietniem 2024.

ANKIETY Z MIGRANTAMI

Ankieta skierowana do migrantów była promowana za pomocą plakatów w przestrzeni publicznej, udostępniana przez IOM i organizacje partnerskie oraz nagłaśniana za pośrednictwem kampanii w mediach społecznościowych. Ankiety te były całkowicie anonimowe, a dane zebrane za pośrednictwem internetowej platformy Enketo były przechowywane na zabezpieczonym serwerze. Ankieta była dostępna w 16 językach (arabskim, bengalskim, angielskim, francuskim, gruzińskim, hindi, kurdyjskim, paszto, perskim, polskim, rosyjskim, hiszpańskim, tadżyckim, tureckim, ukraińskim i wietnamskim). Badanie rozpoczynało się od krótkiego wprowadzenia. Udział w ankiecie mogły wziąć wyłącznie osoby w wieku 18 lat i starsze, które wyraziły zgodę na uczestnictwo. Nie zebrano żadnych informacji umożliwiających identyfikację poszczególnych osób uczestniczących w badaniu. W ramach tego badania uwzględniono jedynie migrantów i uchodźców spoza Ukrainy, ponieważ poprzedni etap projektu badawczego dotyczącego relacji z organami porządku publicznego koncentrował się wyłącznie na doświadczeniach obywateli Ukrainy w Polsce. Raport z poprzedniego etapu projektu można znaleźć na [stronie DTM Polska](#).

WYWIADY Z KLUCZOWYMI INFORMATORAMI

Wywiady z kluczowymi informatorami (KI) zostały przeprowadzone z przedstawicielami organizacji pozarządowych i misji dyplomatycznych z doświadczeniem we wspieraniu społeczności migrantów. Wszyscy wybrani kluczowi informatorzy pracowali bezpośrednio z migrantami w Polsce i dobrze rozumieją uprawnienia polskich organów porządku publicznego, a także polski system prawny.

Wywiady były anonimowe, a każdy z nich został przeprowadzony z jednym respondentem i dwoma pracownikami IOM (jeden prowadził wywiad, a drugi sporządzał notatki), pod warunkiem, że respondent wyraził zgodę na rozmowę po krótkim wprowadzeniu.

ANKIETY Z FUNKCJONARIUSZAMI POLICJI

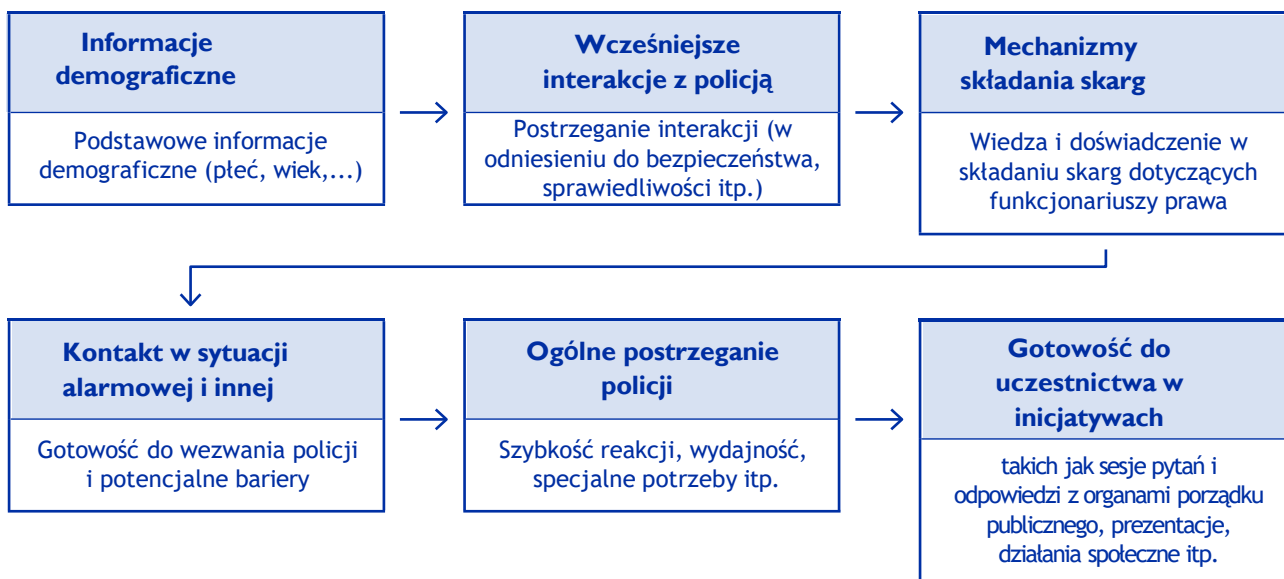
Ankiety online zostały udostępnione przedstawicielom wybranych jednostek policyjnych w całej Polsce, które następnie udostępniły je pracownikom w swoich jednostkach według własnego uznania. Ankieta udostępniona respondentom policyjnym została opracowana w porozumieniu z przedstawicielami Policji Polskiej, którzy udzielili ostatecznej zgody przed rozpowszechnieniem ankiet. Ankiety były całkowicie anonimowe, a dane zebrane online za pośrednictwem platformy Enketo były przechowywane na zabezpieczonym serwerze. Nie zebrano żadnych informacji umożliwiających identyfikację poszczególnych osób uczestniczących w badaniu. Ankieta została wypełniona tylko przez respondentów, którzy wyrazili zgodę na udział.

ZASIĘG GEOGRAFICZNY

Podczas gdy ankieta z migrantami i wywiady z kluczowymi informatorami dotyczyły przede wszystkim osób mieszkających lub pracujących w rejonie Warszawy, ankieta z funkcjonariuszami policji uzyskała odpowiedzi z jednostek w całej Polsce, ze znaczącym udziałem Gdańska (45% odpowiedzi), Olsztyna (15%) i Rzeszowa (14%). Policjanci i policjantki pracujący w Warszawie stanowili 8% wszystkich osób uczestniczących.

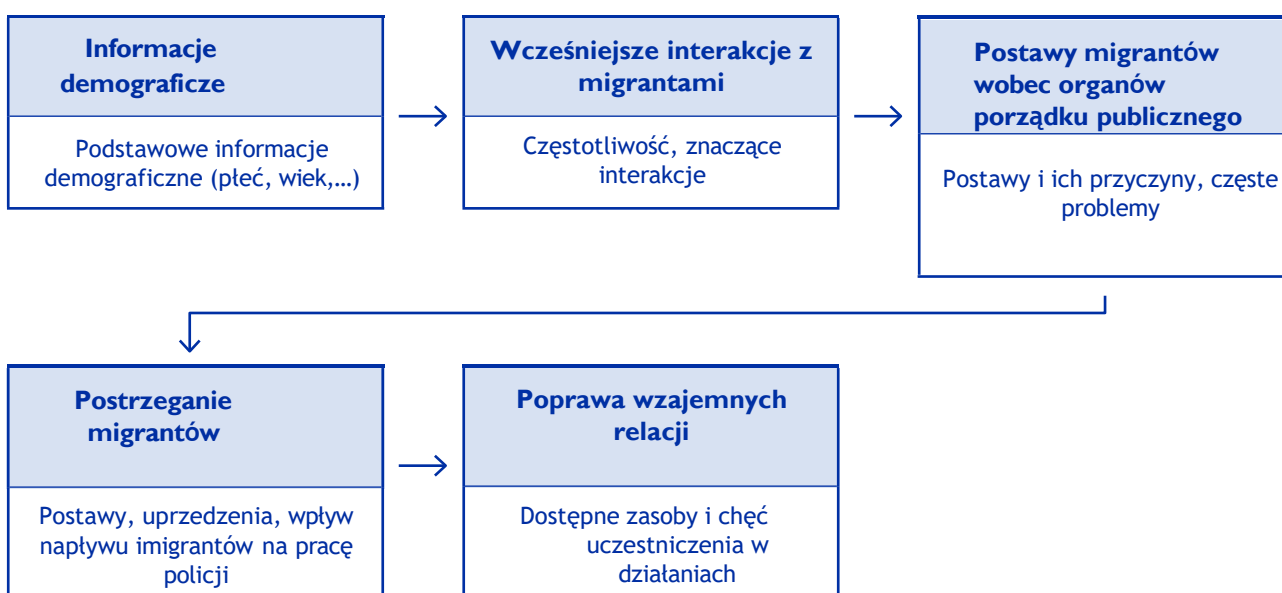
STRUKTURA ANKIETY Z MIGRANTAMI

Narzędzie przeznaczone do ankietowania migrantów zawierało moduły dotyczące informacji demograficznych, wcześniejszych doświadczeń z polskimi organami porządku publicznego, znajomości mechanizmów składania skarg, gotowości do skontaktowania się z organami porządku publicznego, postrzegania organów porządku publicznego oraz zainteresowania udziałem w potencjalnych przyszłych programach z udziałem organów porządku publicznego.

STRUKTURA ANKIETY Z FUNKCJONARIUSZAMI POLICJI

Ankieta dla funkcjonariuszy policji składała się z pięciu odrębnych modułów. Obejmowały one informacje demograficzne, doświadczenia w pracy z migrantami (w tym szczególnie pozytywne i negatywne interakcje), postrzegane postawy migrantów wobec organów porządku publicznego, postrzeżenie migrantów i ich wpływu na pracę policji, oraz sugestie dotyczące poprawy wzajemnych relacji.

3. PRZEGLĄD WYNIKÓW

NAJWAŻNIEJSZE USTALENIA

Spośród 49 respondentów **11** miało co najmniej jedną interakcję z polskimi organami porządku publicznego. **10 z 22** zgłoszonych interakcji zostało zainicjowanych przez migrantów, podczas gdy **12** zostało zainicjowanych przez organy porządku publicznego.

Mężczyźni zgłaszali interakcje proporcjonalnie **częściej** (9/30) niż kobiety (2/17).

Najczęstsze rodzaje interakcji obejmują **legitymowanie lub przesłuchanie** (7/22) oraz **zgłoszenie niedozwolonego czynu** (7/22) jako ofiara lub świadek.

Większość interakcji została oceniona jako przebiegająca w **raczej dobrze lub bardzo dobrze**. **9 z 22** interakcji zostało ocenionych pozytywnie pod względem każdego kryterium (bezpieczeństwo, sprawiedliwość, szacunek, komunikacja).

Czternaście procent respondentów-migrantów stwierdziło, że **nie czuliby się komfortowo** dzwoniąc na policję w **nagłych** wypadkach, jako główny powód podano barierę językową.

Według kluczowych informatorów migranci często **nie czuli się traktowani poważnie przez policję, napotykali na bariery językowe lub woleli kontaktować się w lokalnymi organizacjami migranckimi** z powodu wcześniejszych negatywnych doświadczeń z organami porządku publicznego, zarówno w Polsce, jak i w ich krajach pochodzenia.

Tylko 10 procent respondentów z policji było w stanie wymienić **istniejące inicjatywy poprawy interakcji z migrantami**, takie jak warsztaty antydyskryminacyjne i szkolenia z zakresu praw człowieka. Znacząca większość (90%) stwierdziła, że takie inicjatywy nie istnieją.

Z perspektywy funkcjonariuszy organów porządku publicznego większość interakcji z migrantami miała miejsce przy okazji **interwencji**, a następnie **interakcji związanych z ruchem drogowym i wymianą informacji**.

Ankiety przeprowadzone wśród funkcjonariuszy policji ujawniły **negatywne stereotypy i osobiste uprzedzenia** wielu z nich wobec migrantów.

Kluczowi Informatorzy zgłosili rutynowe **profilowanie rasowe i społeczne** ze strony policji, wybieranie osób o ciemniejszej karnacji w celu sprawdzenia dokumentów i monitorowanie placówek prowadzonych przez migrantów, takich jak restauracje lub usługi kurierskie.

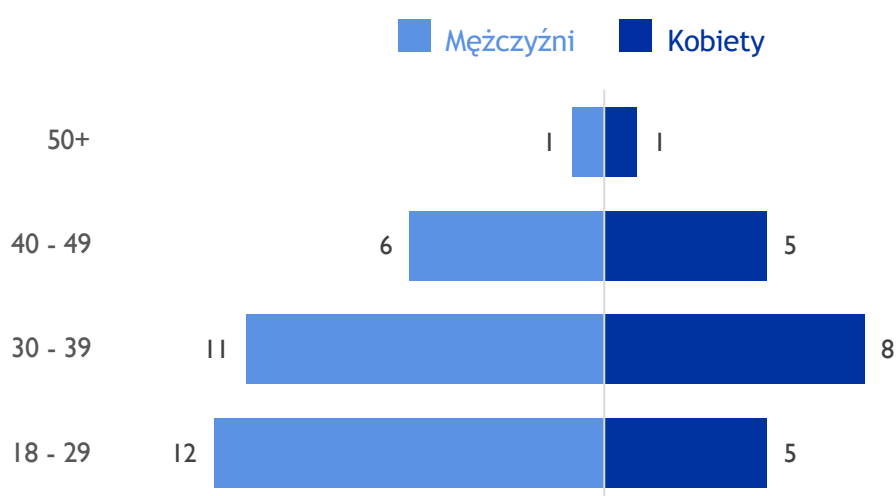
Zalecenia dla policji obejmowały podnoszenie **świadomości kulturowej i kompetencji międzykulturowych**, ustanowienie **policyjnych punktów kontaktu dla grup migrantów**, informowanie osób, które skontaktowały się z policją o przebiegu ich spraw, oferowanie **informacji w preferowanym języku** oraz **organizowanie spotkań na temat obowiązującego prawa** i lokalnych przepisów.

4. POSTRZEGANIE ORGANÓW PORZĄDKU PUBLICZNEGO PRZEZ MIGRANTÓW

OPIS PRÓBY BADAWCZEJ

W okresie od 26 grudnia 2023 do 19 kwietnia 2024 w badaniu wzięło udział 49 migrantów spoza Ukrainy. Spośród nich 30 określiło się jako mężczyźni, a 19 jako kobiety. Siedemnaście osób ankietowanych było w wieku od 18 do 29 lat, 19 w wieku od 30 do 39 lat, a 13 (mniej więcej jedna na cztery) miało 40 lat lub więcej. Trzydzieści cztery osoby zgłosiły ukończenie studiów wyższych pierwszego stopnia lub wyższych. Spośród wszystkich osób ankietowanych 27 zgłosiło, że pracuje w jakimś charakterze, przy czym większość na stanowiskach pełnoetatowych, podczas gdy 12 osób było bezrobotnych i aktywnie poszukiwało pracy w momencie wypełniania ankiety. Pozostałych 10 osób ankietowanych studiowało, było zajętych obowiązkami rodzinnymi lub nie mogło legalnie pracować.

RYSUNEK I: OSOBY ANKIETOWANE W PODZIALE NA WIEK I PŁEĆ (N=49)

KRAJ POCHODZENIA I MIASTO ZAMIESZKANIA

Spośród wszystkich osób ankietowanych 8 pochodziło z Turcji, 6 z Federacji Rosyjskiej, 6 z Białorusi, 4 z Afganistanu, 3 z Syryjskiej Republiki Arabskiej i po 2 z Nepalu, Kolumbii, Egiptu, Indii i Włoch. Pozostałych 12 osób pochodziło z innych krajów. Ogółem w badaniu wzięło udział 23 osób pochodzących z Azji, 14 z Europy, 8 z Afryki i 5 z Ameryki Środkowej lub Południowej. Trzydzieści siedem osób ankietowanych zgłosiło zdolność rozumienia i używania języka angielskiego, 21 polskiego, 18 rosyjskiego i 6 ukraińskiego.

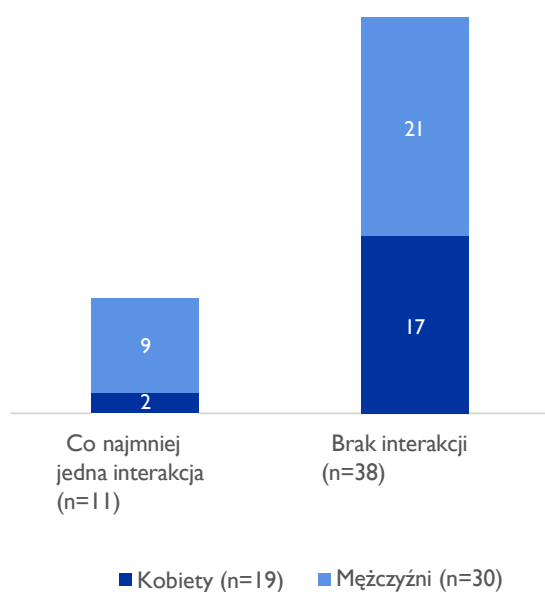
Spośród 49 uczestników i uczestniczek, w momencie wypełniania ankiety 40 mieszkało w Warszawie. Inne wymienione lokalizacje to Konstancin Jeziorna, Kraków, Łódź, Grodzisk Mazowiecki, Przeźmierowo i Żyrardów. Odpowiedzi dotyczące długości mieszkania w swoim miejscu zamieszkania rozciągały się od 3 miesięcy do 37 lat. Ponad połowa osób ankietowanych zgłosiła, że mieszkała w swoim miejscu zamieszkania przez co najmniej 2 lata.

DOŚWIADCZENIA MIGRANTÓW Z ORGANAMI PORZĄDKU PUBLICZNEGO

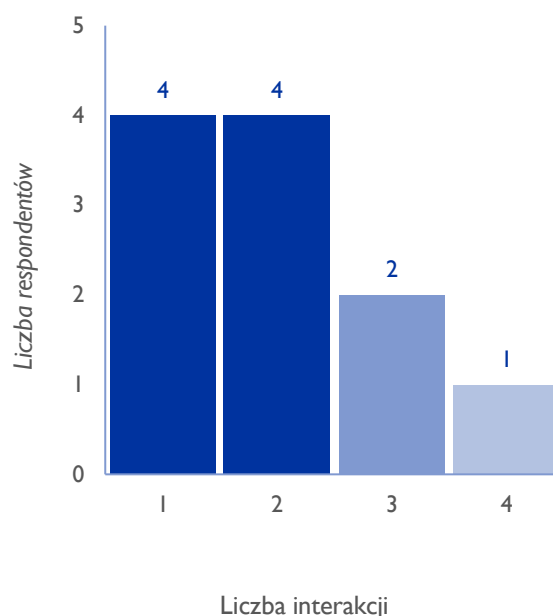
Spośród wszystkich 49 migrantów i migrantek, którzy wzięli udział w badaniu, 11 miało co najmniej jedną interakcję z organami porządku publicznego w Polsce. Spośród tych osób 4 miały tylko jedną interakcję, podczas gdy kolejne cztery doświadczyły dwóch interakcji. Dwie osoby zgłosiły trzy interakcje, a jedna osoba zgłosiła cztery interakcje. Dłuższy pobyt w miejscu zamieszkania wiązał się średnio z większą liczbą interakcji z organami porządku publicznego. Mężczyźni zgłaszali interakcje proporcjonalnie częściej (9/30) niż kobiety (2/17).

Szesnaście interakcji miało miejsce z Polską Policją, podczas gdy w innych przypadkach osoby ankietowane kontaktowały się ze strażą miejską lub nie były pewne, z którą agencją się kontaktowały.

RYСУNEK 2: OSOBY ANKIETOWANE, KTÓRE ZGŁOSIŁY CO NAJMNIEJ JEDNĄ INTERAKCJĘ Z POLSKIMI ORGANAMI PORZĄDKU PUBLICZNEGO W PODZIALE NA PŁEĆ

RYСУNEK 3: LICZBA INTERAKCJI NA OSOBĘ (UWZGLĘDNIONE TYLKO OSOBY ANKIETOWANE, KTÓRE ZGŁOSIŁY CO NAJMNIEJ JEDNĄ INTERAKCJĘ) (N=11)

Łącznie uczestnicy opisali 22 interakcje z organami porządku publicznego. Siedem z nich obejmowało legitymizowanie lub przesłuchanie, 7 zgłoszenie przestępstwa, a 5 zatrzymanie w samochodzie. Inne rodzaje interakcji, takie jak przeszukiwanie, zatrzymanie lub poszukiwanie informacji, były zgłaszane rzadziej. Na podstawie tych informacji interakcje zostały skategoryzowane jako zainicjowane przez organy porządku publicznego (12 z 22) lub przez samych respondentów (10 z 22).

OCENA DOŚWIADCZEŃ Z ORGANAMI PORZĄDKU PUBLICZNEGO

Respondenci ocenili zgłoszone interakcje na podstawie czterech atrybutów: poczucia osobistego bezpieczeństwa podczas interakcji, postrzeganej sprawiedliwości w traktowaniu, szacunku i łatwości komunikacji. Większość interakcji została oceniona dobrze lub bardzo dobrze. 14 z 22 interakcji zostało ocenionych jako w większości dobre lub bardzo dobre pod względem szacunku, bezpieczeństwa i sprawiedliwości. Podobnie było w przypadku 12 interakcji dotyczących łatwości komunikacji. 9 z 22 interakcji zostało ocenionych pozytywnie pod każdym względem.

Jednak tylko 5 z 22 opisanych interakcji odbyło się bez żadnych problemów. Ogólnie zgłoszono 31 problemów, przy czym najczęściej zgłaszano barierę językową (12) i brak zrozumienia obowiązującego prawa (6). Wielu respondentów zgłosiło także nadmierną podejrzliwość, nadużywanie władzy i zaniedbania. Zapytane o możliwe poprawy w doświadczanych interakcjach, trzy osoby nie były w stanie zaproponować żadnych ulepszeń. Ogólnie rzecz biorąc, wymieniono 59 możliwych ulepszeń, przy czym komunikacja (15), postawa (9) i poszanowanie praw respondentów (6) były najczęściej wymienianymi sugestiami.

POSTRZEGANIE ORGANÓW PORZĄDKU PUBLICZNEGO

Niezależnie od tego, czy mieli jakiegokolwiek interakcje z polskimi organami porządku publicznego, czy nie, uczestnicy ankiety zostali poproszeni o ocenę swojego postrzegania polskich organów porządku publicznego na pięciostopniowej skali w trzech wymiarach opracowanych przez Skogan i Hartnetta:¹ uprzejmość, responsywność i skuteczność. Uwzględniono również dodatkowy atrybut dotyczący uwzględniania specjalnych potrzeb.

Większość respondentów stwierdziła, że ich postrzeżenie organów porządku publicznego jest w większości pozytywne pod względem uprzejmości, skuteczności i zaspokajania specjalnych potrzeb. Jednak kryterium responsywności otrzymało najniższą ogólną ocenę - tylko 21 uczestników zgłosiło pozytywne postrzeżenie w tym zakresie. W przypadku wszystkich atrybutów najczęściej wybieraną opcją była ocena neutralna - ani pozytywna, ani negatywna.

Spośród wszystkich 49 osób ankietowanych, 14 oceniło swoje postrzeżenie polskich organów porządku publicznego jako w większości pozytywne we wszystkich czterech wymiarach. Jednak spośród 11 osób ankietowanych, które miały jakiegokolwiek interakcje, tylko 1 osoba pozytywnie postrzeżała wszystkie cztery atrybuty. Ponadto mężczyźni zdawali się bardziej krytycznie oceniać organy porządku publicznego, wystawiając 13 z 15 negatywnych ocen w poszczególnych wymiarach percepcji.

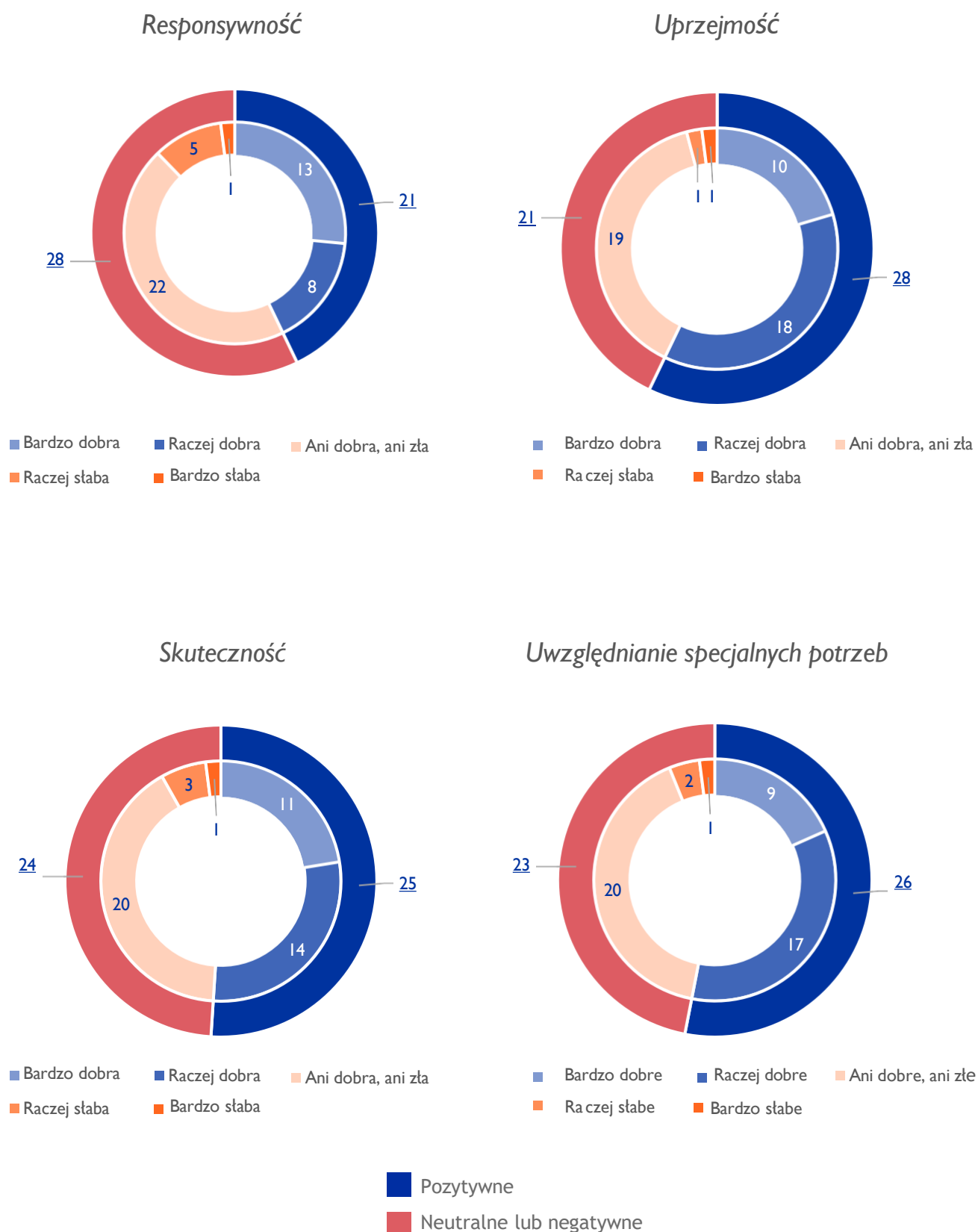
SKŁADANIE SKARGI NA DZIAŁANIA FUNKCJONARIUSZA

Siedem osób stwierdziło, że potrafiłoby złożyć skargę na działania funkcjonariusza organów porządku publicznego, ale żadna z nich nie zrobiła tego w przeszłości. Kolejne 7 osób chciało złożyć skargę w przeszłości, ale nie zrobiło tego z różnych powodów: niewiedzy jak to zrobić (3), braku wiary w sens tego działania (3), bariery językowej (3), braku danych osobowych danego funkcjonariusza (3), braku poczucia bezpieczeństwa (2) i zniechęcenia przez bliską osobę (1) lub funkcjonariusza organów porządku publicznego (1).

Czternaście osób ankietowanych stwierdziło, że nie rozważałoby złożenia skargi w przyszłości, podając jako najczęstsze powody brak wiedzy na temat tego, jak postępować (10) i barierę językową (8). Wśród osób, które zgłosiły, że mogą rozważyć złożenie skargi w przyszłości (35), najczęściej wybieraną metodą było złożenie skargi przez Internet (26) i osobiście na posterunku policji (21).

¹ Skogan, W. G. and S. M. Hartnett. 1997. Community Policing, Chicago Style. Oxford University Press, New York

RYСУNEK 4: POSTRZEGANIE ORGANÓW PORZĄDKU PUBLICZNEGO W CZTERECH WYMIARACH: RESPONSYWNOŚĆ, UPRZEJMOŚĆ, SKUTECZNOŚĆ I ZASPOKAJANIE SPECJALNYCH POTRZEB (N=49)

GOTOWOŚĆ DO SKONTAKTOWANIA SIĘ Z ORGANAMI PORZĄDKU PUBLICZNEGO

Osoby ankietowane zostały zapytane o gotowość do skontaktowania się z polskimi organami porządku publicznego w nagłych sytuacjach oraz innych okolicznościach. Czterdzieści dwie osoby stwierdziły, że czułoby się komfortowo kontaktując się z organami porządku publicznego w nagłych przypadkach, a 45 czułoby się komfortowo kontaktując się z nimi w jakiś sposób w sytuacjach nienagłych. Najczęściej wymienianą przyczyną braku poczucia komfortu, zarówno w stanach nagłych (6), jak i nienagłych (4), była bariera językowa. Jeśli chodzi o sytuację nagłą, strach przed karą za nieuzasadnione wezwanie (5), strach przed znieważeniem podczas wezwania (3), a także sama interakcja (3), były najczęściej zgłaszanymi powodami braku komfortu.

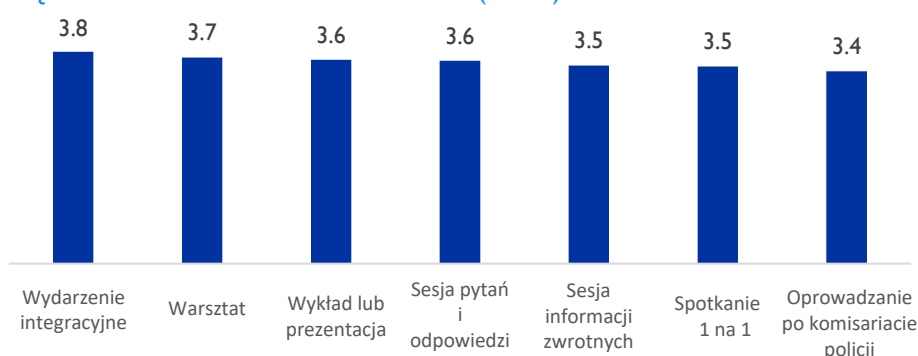
Najważniejsze sugerowane obszary poprawy dotyczące linii alarmowej obejmowały dodanie opcji języka angielskiego (31), dostarczenie informacji na temat tego, czego można się spodziewać po kontakcie (20), zapewnienie anonimowości (15) i upewnienie się, że dzwoniący rozumieją swoje prawo do nawiązania połączenia (13). W przypadku kontaktu niezwiązanego z nagłymi wypadkami najważniejsze sugestie obejmowały zapewnienie tłumaczenia ustnego (31), udzielenie informacji, czego można się spodziewać po rozmowie (19), upewnienie się, że dzwoniący rozumieją swoje prawo do wykonania połączenia (18) i zapewnienie anonimowości (16). Dodatkowo wśród ankietowanych kobiet istotną sugestią była możliwość rozmowy z kobietą, zarówno w nagłych wypadkach (6/19), jak i w pozostałych sytuacjach (5/19).

„Muszę mieć pewność, że tłumaczenie na język angielski jest dostępne aby komunikować się z organami porządku publicznego. W przeciwnym razie nigdy nie czułabym się bezpiecznie. Bardzo boję się wszelkiego rodzaju nieporozumień i niezrozumienia, czy braku możliwości obrony.”

Trzydziestotrzyletnia kobieta pochodząca z Turcji

Na koniec uczestnicy badania zostali poproszeni o ocenę chęci uczestnictwa w różnych zajęciach z lokalnymi organami porządku publicznego w skali od 1 do 5, gdzie 1 wskazał na niechęć, a 5 na znaczną chęć uczestnictwa. Wszystkie aktywności zostały ocenione podobnie wysoko, przy czym wydarzenie integracyjne było nieco bardziej popularną opcją (3,8) w porównaniu z innymi, a oprowadzenie po komisariacie policji był mniej popularną (3,4).

RYSUNEK 5: ŚREDNIA GOTOWOŚĆ DO UCZESTNICTWA W WYDARZENIACH Z LOKALNYMI ORGANAMI PORZĄDKU PUBLICZNEGO W SKALI 1 - 5 (N=49)

5. PERSPEKTYWA KLUCZOWYCH INFORMATORÓW

POSTRZEGANIE INTERAKCJI MIĘDZY POLICJĄ A SPOŁECZNOŚCIAMI MIGRANTÓW

Przeprowadzono wywiady z czterema kluczowymi informatorami, aby uzyskać dodatkową perspektywę na relacje między organami porządku publicznego a społecznościami migrantów. Osoby te zajmują stanowiska kierownicze oraz związane z obsługą społeczności w organizacjach pozarządowych i placówkach dyplomatycznych, w ramach codziennej pracy zapewniając wsparcie społecznościom migrantów.

Charakter interakcji

Według kluczowych informatorów interakcje między migrantami a policją są inicjowane głównie przez funkcjonariuszy policji i przeważnie z migrantami płci męskiej. Interakcje inicjowane przez migrantki są często związane ze sporami domowymi lub przemocą domową. Wydaje się również, że migrantki częściej dzwonią na policję, aby zgłosić incydent i są bardziej skłonne do złożenia skargi na konkretnego policjanta. Interakcje inicjowane przez policję z migrantami płci męskiej zwykle koncentrują się na reakcji na podejrzenie lub niezgodne z przepisami zachowanie, oraz na naruszenie prawa drogowego, a w niektórych przypadkach eskalują do brutalnych aresztowań i przeszukiwań. Trzecią kategorią wymienionych interakcji było pośrednie zaangażowanie w działania policji w wyniku bycia świadkiem przestępstwa.

Analiza wywiadów z kluczowymi informatorami pozwoliła zidentyfikować kilka kwestii problemowych dotyczących interakcji między migrantami a policją, w tym:

- **Profilowanie społeczne** w oparciu o takie czynniki, jak **kolor skóry, język**, często **płeć i zawód**, szczególnie widoczne w przypadku osób zatrudnionych w niskopłatnych zawodach.
- **Niedostateczne dostarczanie informacji** w językach używanych lub rozumianych przez migrantów.
- **Brak empatii i wrażliwości kulturowej** wobec migrantów.
- Przekonanie, że **migranci przebywają nielegalnie w Polsce**.
- Niechęć do przyjmowania odpowiedzialności za przypadki z udziałem migrantów i **kierowanie ich do innych instytucji**, w szczególności Straży Granicznej.

Większość interakcji, których kluczowi informatorzy byli świadkami lub o których zostali poinformowani, miała charakter negatywny, jednak niektóre osoby zauważyły, że pozytywne interakcje zwykle dotyczą migrantów, którzy mieszkali w Polsce przez dłuższy czas (np. dekadę lub dłużej).

Biegła znajomość języka polskiego, wysoki poziom **integracji**, kompleksowe zrozumienie **lokalnych przepisów** i procedur oraz **znajomość działania** różnych instytucji wyłoniły się jako kluczowe czynniki przyczyniające się do rozpowszechnienia pozytywnych interakcji z policją wśród tej grupy demograficznej. Wspomniane skuteczne interwencje policji były związane z przypadkami przemocy domowej i zastraszania dzieci w szkole. Jeden z respondentów przypisywał ten trend dwóm podstawowym czynnikom: **zaangażowaniu nieletnich** w takie sprawy oraz przewadze **policjantek** zajmujących się nimi.

Postrzeżenie policji przez migrantów

Według kluczowych informatorów, ze względu na przekonanie, że wielu funkcjonariuszy policji posiada negatywne uprzedzenia wobec migrantów, istnieje niechęć do zaangażowania się w interakcje z policją. Zdaniem kluczowych informatorów wielu migrantów może odczuwać odmienne traktowanie w zależności od kraju pochodzenia lub statusu imigracyjnego, a w wielu przypadkach ze względu na niemożność skutecznego wypowiedzenia się w języku polskim lub obrony swoich praw w języku ojczystym.

Podkreślono, że migranci **nie postrzegają samej instytucji policji jako z natury skorumpowanej lub niekompetentnej**. Ten sentyment nie rozciąga się jednak na wszystkich funkcjonariuszy policji, gdyż wielu migrantów zgłaszało negatywne interakcje skłaniające do rozważań o zgłoszeniu skargi na konkretnych funkcjonariuszy. Niemal wszystkie interakcje, o których migranci informowali kluczowych informatorów, miały negatywny wydźwięk, co dodatkowo wzmacniało ich nieufność wobec organów porządku publicznego.

Zauważono, że na skutek wcześniejszych negatywnych doświadczeń z organami porządku publicznego w krajach pochodzenia, a także dominującego poczucia, że migranci nie są traktowani poważnie podczas inicjowania kontaktu, oraz wskutek napotykania barier językowych, wielu migrantów decyduje się na kontakt z lokalnymi organizacjami zorientowanymi na migrantów, a nie z organami porządku publicznego. W sytuacjach, w których migranci angażują się bezpośrednio w działania organów porządku publicznego, kluczowi informatorzy zaobserwowali rozczarowanie często wyrażane przez migrantów w odniesieniu do jakości otrzymywanych odpowiedzi, sposobu traktowania, lub postępowania w przypadku incydentów.

Postrzeżenie migrantów przez Policję

Na podstawie spostrzeżeń kluczowych informatorów, zostało ujawnionych kilka głównych kwestii dotyczących postrzegania i zachowań funkcjonariuszy policji wobec migrantów:

- Profilowanie społeczne odpowiada za wiele interakcji między migrantami a policją. Zjawisko to polega na nieproporcjonalnie częstszym sprawdzaniu dokumentów u osób o ciemniejszej karnacji, a także monitorowaniu placówek obsługiwanych przez migrantów, takich jak restauracje.
- Założenie dotyczące korelacji między niskim płatnym zatrudnieniem w społecznościach migrantów a zwiększoną skłonnością do działalności przestępczej. Jako przykłady wymieniono dostawców jedzenia oraz kierowców przewozów osobowych typu Uber lub Bolt.
- Kluczowi informatorzy wspominali o częstym używaniu nieodpowiedniego języka przez funkcjonariuszy policji podczas interakcji z migrantami.
- Istotne przypadki nieporozumień wynikające z braku świadomości kulturowej i biegłości językowej.
- Niechęć funkcjonariuszy do bezpośredniego kontaktu z obcokrajowcami, często polegająca na kierowaniu ich do Straży Granicznej zamiast samodzielnego rozwiązywania ich problemów.

Wszyscy kluczowi informatorzy, z którymi przeprowadzono wywiady, podkreślali różnice w traktowaniu migrantów w porównaniu z traktowaniem obywateli polskich. Kluczowi informatorzy stwierdzili, że kwestią priorytetową jest, aby policja rozumiała znaczenie traktowania społeczności migrantów z takim samym szacunkiem i godnością, jak traktowałiby Polaków.

IOM - Materiały szkoleniowe policji, © Alexey Shvirin 2024

Rekomendacje kluczowych informatorów

- Zwiększenie świadomości i wrażliwości kulturowej wśród funkcjonariuszy policji;
- Budowanie zaufania i współpracy poprzez ustanowienie funkcjonariuszy odpowiadających za obsługę poszczególnych grup migrantów oraz nawiązywanie relacji z liderami społeczności migrantów;
- Dawanie regularnych aktualizacji na temat poczynionych zgłoszeń;
- Zapewnienie jasnych i dostępnych informacji w językach preferowanych przez migrantów, zwłaszcza na komisariatach policji;
- Organizowanie regularnych sesji informacyjnych na temat obowiązków prawnych osób mieszkających w Polsce oraz na temat lokalnych przepisów i regulacji;
- Stworzenie mechanizmów umożliwiających migrantom wyrażanie obaw i zadawanie pytań;
- Prowadzenie dalszych badań nad rodzajami i przyczynami przestępstw popełnianych przez migrantów, w celu zbadania potencjalnych przyczyn wynikających z warunków społeczno-ekonomicznych i cech jednostkowych, a nie narodowości lub statusu migracyjnego;
- Zwiększenie empatii wobec cudzoziemców wśród funkcjonariuszy policji poprzez podkreślenie niezwykle trudnej sytuacji, w której znajduje się wielu migrantów. Podnoszenie świadomości na temat wyzwań, przed jakimi często stają migranci w celu znalezienia zatrudnienia, przestrzegania procedur prawnych związanych ze statusem migracyjnym, a także trudności, z jakimi mogli się spotkać w swoich krajach pochodzenia. Funkcjonariusze organów porządku publicznego powinni budować większą empatię również wobec tych, którzy musieli podjąć niskopłatną pracę, na przykład w branży dostawy żywności, ze względu na swoje trudne położenie.

Dodatkowe zalecenia wynikające z wywiadów

Kluczowi informatorzy, z którymi przeprowadzono wywiady, wyrazili głównie negatywne poglądy na temat tego, w jaki sposób większość funkcjonariuszy organów porządku publicznego wchodzi w interakcje z migrantami. Jednocześnie kluczowi informatorzy podzielili się nadzieją na poprawę relacji między policją a społecznościami migrantów. Biorąc pod uwagę istotną rolę, jaką organizacje społeczeństwa obywatelskiego i placówki dyplomatyczne odgrywają we wspieraniu społeczności migrantów w Polsce, ważne jest, aby budować zaufanie i promować pozytywne relacje robocze między tymi podmiotami a Polską Policją. W związku z tym zaleca się również, aby inicjatywy programowe mające na celu poprawę interakcji policji ze społecznościami migrantów obejmowały również zaangażowanie szerszej gamy podmiotów wspierających migrantów w Polsce.

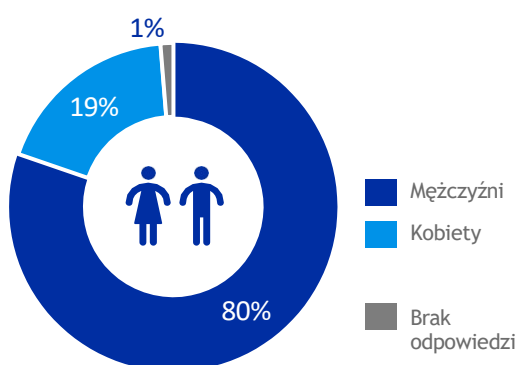
IOM - warsztaty z policją, © Alexey Shvirin 2024

6. POSTRZEGANIE MIGRANTÓW PRZEZ POLICJĘ

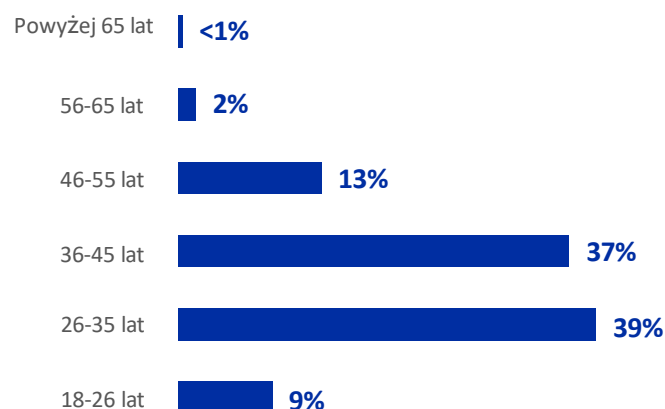
ANKIETA Z ORGANAMI PORZĄDKU PUBLICZNEGO: PRZEGLĄD PRZYKŁADU

W marcu 2024 przeprowadzono anonimową ankietę internetową z udziałem 238 policjantów z 11 jednostek w całej Polsce. Większość osób ankietowanych stanowili funkcjonariusze i funkcjonariuszki prewencji (178 odpowiedzi), co podkreśla w ankiecie silną reprezentację osób pracującej na pierwszej linii. Wśród osób ankietowanych reprezentację znaleźli również funkcjonariusze i funkcjonariuszki ruchu drogowego (13), śledczy kryminalni (23), oraz naczelnicy i naczelniczki jednostek (3).

RYСУNEK 6: TOŻSAMOŚĆ PŁCIOWA OSÓB ANKIETOWANYCH (N=238)

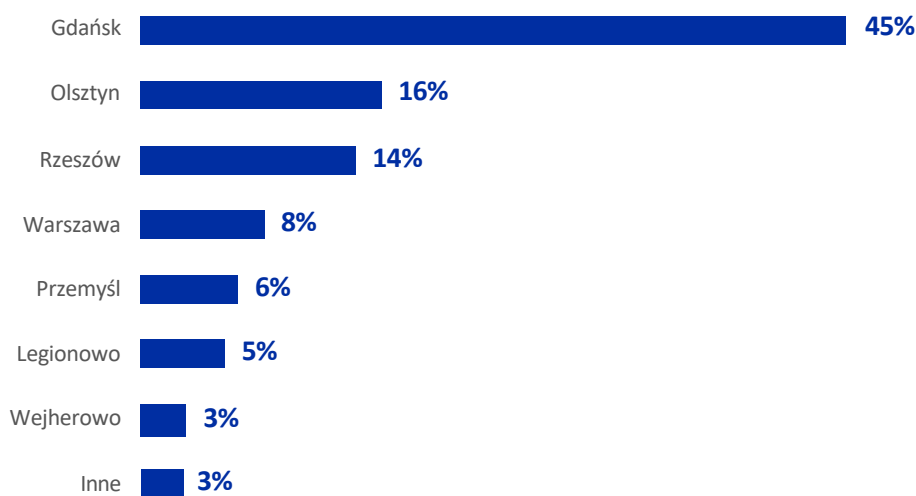

RYСУNEK 7: WIEK OSÓB ANKIETOWANYCH (N=238)

Poziom doświadczenia zawodowego respondentów był zróżnicowany, ze znacznym udziałem wczesnych i średnich etapów kariery. Trzydzieści jeden procent zgłosiło, że ma od roku do pięciu lat doświadczenia, 40 procent zgłosiło od 6 do 15 lat, a 26 procent miał ponad 16 lat doświadczenia w egzekwowaniu prawa. Najsilniej reprezentowanym miastem był Gdańsk, w którym pracowało ponad 100 respondentów i respondentek wypełniających ankietę, następnie Olsztyn (37 odpowiedzi) i Rzeszów (33 odpowiedzi).

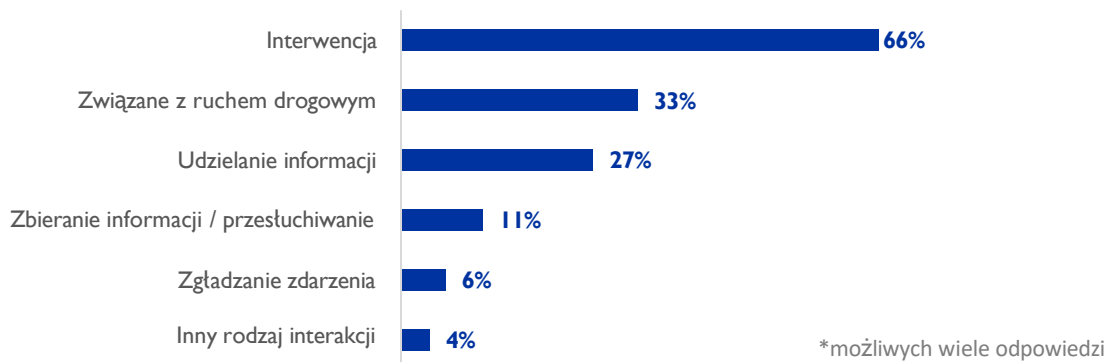
RYСУNEK 8: Odsetek respondentów na miasto (N=238)

INTERAKCJE Z MIGRANTAMI

Częstotliwości interakcji z migrantami były zróżnicowane. Dwa razy w miesiącu (24%) i raz lub dwa razy w tygodniu (22%) były najczęściej wybieranymi opcjami, co sugeruje regularne, ale nie codzienne interakcje dla wielu funkcjonariuszy i funkcjonariuszek. Odpowiedzi prawie nigdy (26%) oraz codziennie (9%) reprezentowały skrajne opcje, przy czym część osób ankietowanych rzadko spotykała migrantów, zaś mniejsza grupa codziennie wchodziła w interakcje z migrantami.

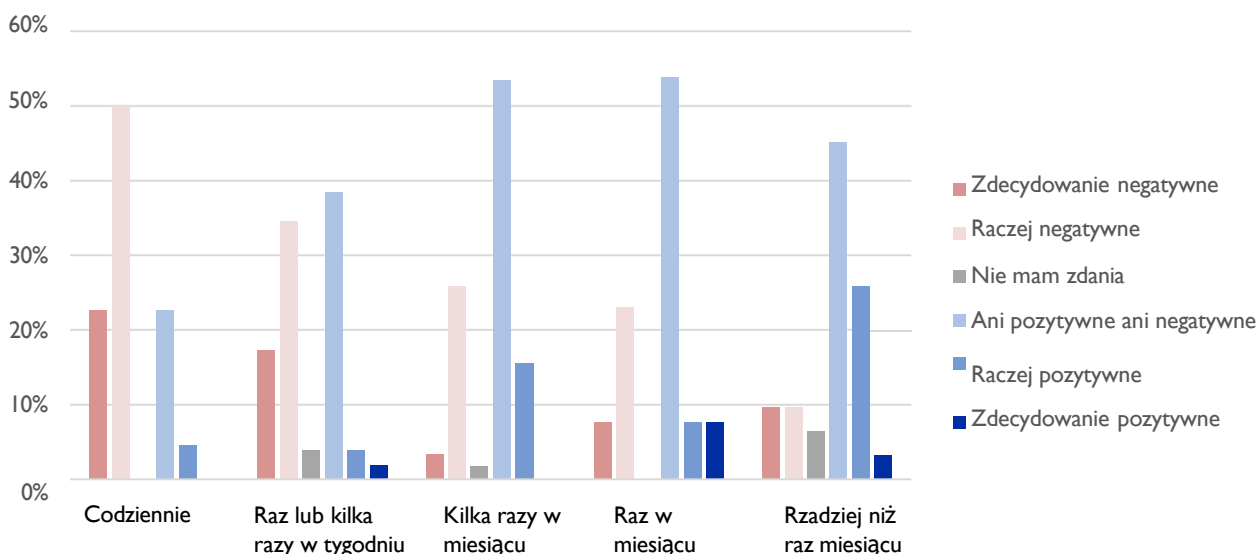
RYСУNEK 9: NAJCZĘŚCIEJ ZGŁASZANE RODZAJE INTERAKCJI Z MIGRANTAMI (N=176)*

Według 66 procent osób ankietowanych interwencje – mianowicie egzekwowanie prawa lub reagowanie na sytuacje nagłe – zostały zidentyfikowane jako jeden z najczęstszych rodzajów interakcji. Interakcje związane z ruchem drogowym występowały na poziomie 33%, podczas gdy 27% osób zgłosiło udzielanie informacji jako główną formę interakcji. Rzadziej występujące interakcje obejmowały zbieranie informacji / przesłuchiwanie (11%) oraz zgłaszanie zdarzeń lub udzielanie pomocy (6%).

Większość interakcji opisano jako bez wydźwięku pozytywnego lub negatywnego (44%), co sugeruje neutralne doświadczenie w większości spotkań. Jednocześnie respondenci, którzy zgłaszali interakcje z migrantami, najczęściej zgłaszali również najbardziej negatywne postrzeżenie tych interakcji, w porównaniu z respondentami, którzy rzadziej wchodzili w interakcje ze społecznościami migrantów.

RYСУNEKI 10: POSTRZEŻANIE A CZĘSTOTLIWOŚĆ INTERAKCJI (N=176)

WYZWANIA W PRZEBIEGU INTERAKCJI

Podstawowymi wyzwaniami przytaczanymi przez respondentów z policji były brak zrozumienia prawa polskiego przez migrantów (64%) oraz bariera językowa (56%). Na uwagę zasługiwały również brak zrozumienia procedur ze strony migrantów (44%), a następnie nieporozumienia kulturowe (15%). 10% respondentów jako wyzwanie wskazało brak szkolenia w zakresie radzenia sobie w interakcjach z migrantami.

RYSUNEK I I: NAJCZĘSTSZE WYZWANIA W PRZEBIEGU INTERAKCJI (N=176)*

*możliwych wiele odpowiedzi

SZCZEGÓLNIIE POZYTYWNE I NEGATYWNE INTERAKCJE

Interakcje pozytywne

Spośród wszystkich respondentów i respondentek 5 procent, to jest 9 funkcjonariuszy policji zgłosiło, że miało szczególnie pozytywną interakcję z migrantem. Pozytywne interakcje między policją a migrantami, opisane przez osoby ankietowane, obejmowały skuteczne rozwiązywanie konfliktów, wyrazy wdzięczności, pomocne wskazówki dotyczące lokalizacji ważnych miejsc, oraz udzielanie wskazówek odnośnie do lokalnych norm młodszym migrantom. Respondenci odnotowali również przypadki dobrego poczucia humoru i udanej współpracy przy projektach. Do pozytywnego wyniku spotkania przyczyniły się uprzejmość (7), skuteczna komunikacja (6), gotowość do wspólnego rozwiązywania problemów (4), zaufanie (2) oraz zrozumienie procedur i przepisów (1).

Uprzejmość była najczęściej wymienianym czynnikiem przyczyniającym się do pozytywnych interakcji, a następnie dobra komunikacja i chęć znalezienia rozwiązania. Również respondenci wymieniali zaufanie i dobrą znajomość procedur i prawa.

Interakcje negatywne

Dwadzieścia trzy procent ankietowanych zgłosiło, że doświadczyło negatywnych incydentów z udziałem migrantów mieszkających w Polsce. Osoby ankietowane często powoływały się na bariery kulturowe i komunikacyjne. Spośród 27 funkcjonariuszy i funkcjonariuszek, którzy podzielili się komentarzami na temat swoich negatywnych doświadczeń, 10 stwierdziło, że migranci nie przestrzegają polskiego prawa i nie szanują jego przedstawicieli.

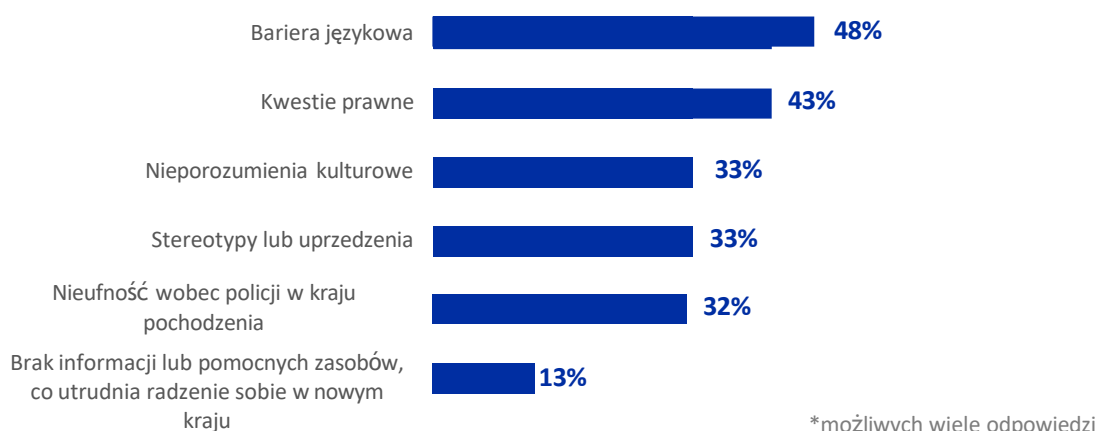
Jako główną przyczynę negatywnej interakcji, 90 procent podało agresywne zachowania. Następnie pojawiły się kwestie prawne (39%), nieporozumienia kulturowe (24%) i bariera językowa (22%).

Respondenci byli podzieleni co do tego, czy te incydenty można było rozwiązać lepiej, przy czym 22 procent stwierdziło, że tak, 32 procent stwierdziło, że nie, a pozostałe 46 procent nie wyraziło opinii.

PERSPEKTYWA POLICJI NA POSTRZEGANIE PRZEZ MIGRANTÓW ORGANÓW PORZĄDKU PUBLICZNEGO

Z perspektywy policji ogólny stosunek migrantów do polskiej policji wahał się od raczej pozytywnego (14%) do raczej negatywnego (21%), przy czym największy segment próby badawczej prezentował neutralną postawę (41%). Kiedy zapytano osoby ankietowane o to, co wpływa na postrzeganie policji przez migrantów, większość zgłosiła bariery językowe i kwestie prawne. Trzydzieści trzy procent respondentów i respondentek wymieniło jako czynnik stereotypy lub uprzedzenia, a 32 procent nieufność wobec policji w krajach pochodzenia migrantów.

RYСУNEK 12: CZYNNIKI UWAŻANE ZA WPŁYWAJĄCE NA POSTRZEGANIE POLICJI PRZEZ MIGRANTÓW (N=162)*

OPINIE POLICJI NA TEMAT POSTRZEGANIA MIGRANTÓW PRZEZ KOLEGÓW

Respondenci i respondentki z policji zostali zapytani, w jaki sposób ich pracujący w policji koledzy i koleżanki postrzegają migrantów mieszkających w Polsce. Badanie ujawniło mieszane poglądy wśród funkcjonariuszy organów porządku publicznego, przy czym 20 procent postrzegało postawy swoich współpracowników jako w większości pozytywne, a 28 procent postrzegało postawy jako w większości negatywne. Największa grupa, stanowiąca 29 procent, stwierdziła, że ich koledzy mają neutralną perspektywę. Tylko niewielki ułamek stanowiący 3 procent, postrzegał ją jako zdecydowanie pozytywną lub zdecydowanie negatywną, a 16 procent nie miało zdania.

Respondenci stwierdzili, że na poglądy te miały wpływ przede wszystkim osobiste doświadczenia (53%), różnice kulturowe (29%) oraz stereotypy i uprzedzenia (25%). Dodatkowymi czynnikami były brak informacji lub zrozumienia (19%) oraz opinie podzielane w środowisku pracy (14%).

Jeśli chodzi o zgadzanie się z tymi poglądami, 24 procent zgodziło się na podstawie własnych doświadczeń i poglądów, 7 procent nie zgodziło się, a 69 procent nie miało zdania. Te osoby, które nie zgadzały się z negatywnymi poglądami swoich kolegów na temat migrantów, często przytaczały osobiste doświadczenia za granicą oraz zrozumienie potencjalnych uprzedzeń i uprzedzeń wobec migrantów. Te osoby, które się nie zgadzały, podkreśliły znaczenie indywidualnych ocen nad uogólnieniami i wezwały do większej empatii wobec wyzwania stojących przed migrantami.

„W wielu przypadkach brakuje empatii i chęci zrozumienia sytuacji i problemów, z którymi zmagają się migranci w obcym kraju. Często są one traktowane subiektywnie.”

Funkcjonariusz policji z Olsztyna

UPRZEDZENIA I NEGATYWNE STEREOTYPY DOTYCZĄCE IMIGRANTÓW

Policijni respondenci zostali poproszeni o opisanie konkretnego negatywnego incydentu (jeśli taki miał miejsce), który mieli z migrantem w przeszłości. Podczas gdy niektórzy respondenci podzielili się opisem konkretnych incydentów, niepokojąco wysoka liczba komentarzy odzwierciedliła szerokie negatywne stereotypy, uprzedzenia i dehumanizujący język używany do opisywania migrantów. Na podstawie odpowiedzi udzielonych przez funkcjonariuszy policji zidentyfikowano kilka wskaźników potencjalnych nastrojów antymigranckich i ksenofobicznych:

Negatywne stereotypy: Komentarze często generalizowały migrantów jako agresywnych, lekceważących prawo i skłonnych do zachowań przestępczych. Do użytych określeń i sformułowań należały „agresja”, „nieprzestrzeganie prawa” i „postawa roszczeniowa”.

Uogólnienie i alienacja: Określenia użyte do opisu migrantów, takie jak „agresja migrantów”, „agresja wobec narodu” oraz „arogancka i lekceważąca postawa”, uogólniały i sprowadziły ich tożsamość do statusu migranta.

Nieporozumienia i uprzedzenia kulturowe: Odniesienia do „nieporozumień kulturowych” i „innej kultury współżycia” sugerowały potencjalne uprzedzenia wobec praktyk i norm kulturowych migrantów. To uprzedzenie może prowadzić do nietolerancji i dyskryminacji ze względu na różnice kulturowe.

Pomijanie barier: Komentarze takie jak „nieprzestrzeganie prawa” i „unikanie odpowiedzialności” oznaczają, że migranci ponoszą wyłączną odpowiedzialność za wszelkie negatywne interakcje z organami porządku publicznego, pomijając potencjalne problemy systemowe lub bariery, z którymi mogą się spotkać.

Ogólnie rzecz biorąc, komentarze te odzwierciedlały potencjalnie stronniczą perspektywę, która przedstawia migrantów w negatywnym świetle i może przyczynić się do stygmatyzacji i marginalizacji społeczności migrantów. Postawy te mogą stanowić istotne bariery w budowaniu wzajemnego zaufania między społecznościami migrantów a polskimi organami porządku publicznego.

Cytaty ankietowanych funkcjonariuszy i funkcjonariuszek policji dotyczące ich postrzegania migrantów

„Brak poszanowania naszego prawa, lekceważenie funkcjonariuszy.”

„Obrażanie, wyzywanie, ogólnie agresja słowna wobec narodu.”

„Twierdzą, że mogą robić, co chcą.”

„Za dużo ich.”

„Są agresywni pod wpływem alkoholu lub substancji psychoaktywnych, bo ich bóg za granicą nie widzi tego co piją i biorą.”

„Kłamią, są roszczeniowi, duża przepaść kulturowa odnośnie traktowania

Wpływ migracji na pracę organów porządku publicznego

W zakresie szerszego wpływu migracji na pracę służb mundurowych w Polsce do najbardziej istotnych dostrzeganych efektów należały zwiększone obciążenie pracą (61%), zmiany w rodzajach incydentów lub przestępstw (36%) oraz zapotrzebowanie na dodatkowe szkolenia i zasoby (26%). Odnotowano również postrzegane pogorszenie relacji ze społecznością lokalną (17%). Kilku respondentów zaobserwowało pozytywny wpływ na relacje społeczne (2%).

ISTNIEJĄCE PROGRAMY I INICJATYWY EDUKACYJNE

Odpowiedzi pokazały, że inicjatywy i polityki mające na celu poprawę interakcji z migrantami z polską policją są bardzo ograniczone. Tylko 10 procent osób ankietowanych odnotowało istnienie takich inicjatyw, podczas gdy 90 procent nie było w stanie wymienić ani jednej. Wspomniane inicjatywy obejmowały szkolenia (takie jak warsztaty antydyskryminacyjne, szkolenia w zakresie praw człowieka i programy dotyczące mowy nienawiści), usługi bezpośredniego wsparcia (takie jak punkt informacyjny dla migrantów w Tczewie, który oferuje praktyczną pomoc migrantom) oraz zaangażowanie w organizacje międzynarodowe i lokalne.

Jeśli chodzi o zasoby przeznaczone specyficznym dla funkcjonariuszy policji w celu polepszania jakości interakcji ze społecznościami migrantów, tylko 7 procent respondentów odnotowało istnienie takich zasobów, a 93 procent stwierdziło brak takiego wsparcia.

POPRAWA RELACJI ZE SPOŁECZNOŚCIAMI MIGRANTÓW

Aby poprawić relacje i zrozumienie między policją a społecznością migrantów w Polsce, na podstawie uzyskanych odpowiedzi zidentyfikowano kilka potencjalnie dobroczynnych czynników. Obejmują one poprawę wsparcia językowego i usług tłumaczeniowych, zwiększenie szkoleń w zakresie wrażliwości kulturowej dla policji oraz wzmocnienie inicjatyw na rzecz zaangażowania społeczności.

RYСУNEK 13: METODY POPRAWY RELACJI ZE SPOŁECZNOŚCIAMI MIGRANTÓW (N=238)*

REKOMENDOWANE INICJATYWY WZMACNIAJĄCE RELACJE

Wspólne szkolenia z zakresu integracji i świadomości kulturowej, polskiego prawa i procedur
Całodobowy dostęp do usług tłumaczeniowych
Szkolenia językowe dla policji (w tym bezpłatne zajęcia z języka angielskiego dla funkcjonariuszy)
Dodatkowe zasoby edukacyjne i szkolenia dla policji (w tym szkolenia interaktywne i symulacyjne)
Regularne spotkania z określonymi grupami migrantów w celu wzmocnienia relacji między migrantami a organami porządku publicznego

Dwadzieścia trzy procent osób ankietowanych było skłonnych poświęcić godzinę swojego czasu na udział w warsztatach organizowanych przez IOM w celu wzmocnienia relacji między migrantami a organami porządku publicznego. Dwadzieścia dziewięć procent nie miało jeszcze zdania na temat ich potencjalnego zaangażowania w takie warsztaty. Większość respondentów zdecydowanych na udział w wolontariacie preferowała zaangażowanie w taką inicjatywę raz na kwartał lub raz w miesiącu (61%), a 20 procent było chętnych do udziału co najmniej dwa razy w miesiącu.

WYTYCZNE DLA NOWYCH FUNKCJONARIUSZY POLICJI DOTYCZĄCE KONTAKTÓW Z MIGRANTAMI

Zapytani o to, jakich porad udzieliliby nowym współpracownikom w zakresie ich zaangażowania w społeczności migrantów, respondenci i respondentki podkreślili świadomość kulturową, szacunek, godność i komunikację jako kluczowe zalecenia. Skuteczna komunikacja, zarówno pod względem językowym, jak i umiejętności interpersonalnych, jest kluczowym elementem, który może ułatwić pozytywne interakcje. Budowanie zaufania, zrozumienia kulturowego, umiejętności komunikacyjnych i większej świadomości potencjalnych uprzedzeń można promować poprzez inicjatywy informacyjne, interaktywne szkolenia i warsztaty mające na celu zajęcie się konkretnymi kwestiami i tematami.

Należy kultywować empatię i szacunek, traktować każdą osobę z poszanowaniem jej godności, okazując cierpliwość i zrozumienie.

Poprawiaj umiejętności komunikacyjne, ucz się języków używanych przez społeczności migrantów i korzystaj z pomocy tłumaczy, aby zapewnić jasną komunikację.

Rozwijaj świadomość kulturową, angażuj się w komunikację międzykulturową i szkolenia antydyskryminacyjne aby zrozumieć perspektywy migrantów i uniknąć uprzedzeń.

Zachowaj profesjonalizm, jednolicie stosuj przepisy i skrupulatnie prowadź dokumentację.

Koncentruj się na bezpieczeństwie i integracji, zachowuj czujność, podchodź do sytuacji ostrożnie i bierz udział w programach pomocowych dla społeczności aby budować zaufanie.

IOM - szkolenia z Policją Polską, © Alexey Shvirin 2024

9. ZALECENIA

Poprawa relacji między społecznościami migrantów a polskimi organami porządku publicznego wymaga zajęcia się kilkoma kluczowymi kwestiami.

Bariery komunikacyjne: Wsparcie językowe ma kluczowe znaczenie dla skutecznej komunikacji. Wielu migrantów napotyka trudności wynikające z barier językowych w kontaktach z policją. Aby temu zaradzić, zaleca się wdrożenie całodobowego dostępu do usług tłumaczeniowych i rozważenie oferowania bezpłatnych zajęć językowych, w tym języka angielskiego, funkcjonariuszom policji. Pomoże to wypełnić luki komunikacyjne i zapewni, że migranci będą mogli skutecznie komunikować swoje obawy. Ponadto kluczowe znaczenie ma zapewnienie dostępności informacji na temat przepisów ustawowych i wykonawczych oraz mechanizmów zgłaszania incydentów w preferowanych językach migrantów. Jednym z potencjalnych rozwiązań mogłoby być wykorzystanie mediatorów kulturowych, którzy mogliby pomagać zarówno w tłumaczeniu, jak i dostarczaniu informacji wrażliwych kulturowo oraz budowaniu zaufania między policją a migrantami.

Wrażliwość kulturowa: Istnieje potrzeba większej świadomości kulturowej wśród funkcjonariuszy policji, aby zrozumieć perspektywę migrantów i zmniejszyć uprzedzenia. Regularne szkolenia z zakresu wrażliwości kulturowej i przeciwdziałania dyskryminacji mogą pomóc w osiągnięciu tego celu. Ulepszone zasoby edukacyjne, takie jak interaktywne symulacje oparte na rzeczywistych scenariuszach, przygotowują również funkcjonariuszy do różnych interakcji, wspierając pełne szacunku i empatyczne podejście do partnerów interakcji.

Budowanie zaufania i relacji: Budowanie zaufania między policją a społecznościami migrantów jest niezbędne. Organizowanie regularnych spotkań z konkretnymi grupami migrantów i zachęcanie policji do udziału w wydarzeniach społecznych pomoże budować relacje i zaufanie. Ponadto wyznaczenie konkretnych funkcjonariuszy jako punktów kontaktowych dla poszczególnych społeczności migrantów może ułatwić skuteczną komunikację i współpracę.

Mechanizmy raportowania: Migranci często obawiają się nieuzasadnionej konsekwencji przy zgłaszaniu incydentów. Dostosowanie istniejących mechanizmów raportowania, aby były jasne i dostępne dla migrantów w celu wyrażania obaw i zgłaszania incydentów, ma kluczowe znaczenie dla budowania zaufania. Mechanizmy te można zaprojektować przy udziale organizacji pozarządowych obsługujących migrantów i członków społeczności migrantów.

Empatia i zrozumienie: Policjanci muszą rozwinąć swoją empatię wobec migrantów, rozumiejąc wyzwania, przed którymi stoją, takie jak trudności w znalezieniu zatrudnienia i poruszaniu się po procedurach prawnych. Inicjatywy edukacyjne, które podkreślają te wyzwania, mogą sprzyjać tworzeniu bardziej wspierającego środowiska. Organizowanie regularnych spotkań informacyjnych na temat obowiązków prawnych i lokalnych przepisów dla migrantów może również pomóc im zrozumieć ich prawa i obowiązki, zmniejszając nieporozumienia i konflikty.

Współpraca ze społecznością: Budowanie relacji z liderami społeczności migrantów może ułatwić komunikację i skutecznie rozwiązywać problemy specyficzne dla społeczności. Współpraca ta może pomóc policji lepiej zrozumieć unikalne potrzeby i obawy różnych grup migrantów. Prowadzenie interaktywnych warsztatów z udziałem zarówno policji, jak i migrantów może dotyczyć konkretnych problemów i sprzyjać wzajemnemu zrozumieniu.

Ciągłe doskonalenie: Regularne zbieranie informacji zwrotnych od migrantów na temat ich interakcji z policją zapewniłoby ciągłe doskonalenie praktyk i polityk. Częste spotkania z liderami społeczności migrantów i organizacjami pozarządowymi zajmującymi się migrantami mogą również dostarczyć ważnych informacji zwrotnych, które pomogą zidentyfikować obszary wymagające dalszej uwagi.

International Organization for Migration Country Office Poland

Wiejska 12 str., Warsaw, Poland Tel.: +48 22 538 91 03

Contact: IOMPolandDRU@iom.int

Website: www.dtm.iom.int/poland

This research was made possible thanks to the support provided by the U.S Department of State Bureau of Population, Refugees, and Migration (PRM) and the People of Japan.